

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobkyně: **I. D.**, zast. Mgr. Janem Zrnovským, advokátem se sídlem nám. Dr. E. Beneše 4/12, Liberec, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 1. 2020, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 7. 1. 2021, č. j. 58 Ad 5/2020 - 55,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Janu Zrnovskému, advokátu se sídlem nám. Dr. E. Beneše 4/12, Liberec, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování žalobkyně v řízení o kasační stížnosti ve výši **1 573 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Česká správa sociálního zabezpečení, pracoviště Ústí nad Labem, rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítla námitky žalobkyně a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 17. 9. 2019, č. j. x, jímž rozhodla, že žalobkyni náleží dle § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalované žalobu, kterou Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci (dále jen „krajský soud“) zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví. Jelikož žalobkyně nesouhlasila s posouzením svého zdravotního stavu, krajský soud doplnil posouzení zdravotního stavu posudkem vypracovaným Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště Ústí nad Labem (dále jen „posudková komise MPSV“). Posudková komise MPSV se v posudku ze dne 21. 9. 2020 ztotožnila s posudky Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) a lékařské posudkové služby žalované. Pokles pracovní schopnosti žalobkyně byl zapříčiněn smíšenou poruchou osobnosti, tj. zdravotním postižením

uvedeným v kapitole V., položce 7b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Dle posudkové komise MPSV se u žalobkyně jedná o smíšenou poruchu osobnosti s projevy tísně a narušení sociálního výkonu. Z funkčního hlediska jde o středně těžké psychické onemocnění. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti byla stanovena na 45 %, kvůli dalšímu postižení zdravotního stavu byla tato hodnota zvýšena o 5 %. Dle posudkové komise MPSV je žalobkyně schopná vykonávat lehké pomocné dělnické práce.

[3] Krajský soud dospěl k závěru, že posudková komise MPSV vypracovala posudek v řádném složení, žalobkyně byla jejímu jednání přítomna, byla vyšetřena odborným lékařem z oboru psychiatrie a pro posouzení zdravotního stavu měla posudková komise MPSV dostatek podkladů. Onemocnění žalobkyně tak bylo řádně posouzeno dle posudkových kritérií. Posudková komise MPSV vysvětlila, z jakého důvodu stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici rozpětí stanoveného příslušnou položkou přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a proč tuto hodnotu navýšila dle § 3 této vyhlášky. Zdůvodnila také, z jakého důvodu zařadila zdravotní postižení žalobkyně pod příslušnou položku vyhlášky o posuzování invalidity. Neexistovaly důvody, které by vyvracely závěr o hodnotě poklesu pracovní schopnosti, takže uvedeným posudkem posudkové komise MPSV bylo prokázáno, že žalovaná vycházela ze správně zjištěného poklesu pracovní schopnosti. Žalobkyně nebyla v době vydání napadeného rozhodnutí invalidní ve smyslu § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění. Žalovaná správně uvedla, že je invalidní pro invaliditu druhého stupně. Nepříznivý stav nebyl takové povahy, aby za daných zákonných podmínek zvrátil závěr o tom, že žalobkyně nesplňuje zákonné podmínky pro invaliditu třetího stupně.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Závěr, že zdravotní postižení stěžovatelky lze podřadit pod kapitolu V., položku 7b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, není založen na skutečnostech vyplývajících ze zdravotní dokumentace, kterou měl krajský soud a žalovaná k dispozici. V posudcích posudkového lékaře žalované a posudkové komise MPSV chybí odůvodnění následného navýšení poklesu pracovní schopnosti o 10 %, resp. podpoření této argumentace právním předpisem. Není možné, aby docházelo k nahodilému určování výše procentních bodů poklesu pracovní schopnosti, jelikož tato výše má vycházet přímo ze zákona a musí být dostatečně odůvodněna. Takové odůvodnění však v napadeném rozhodnutí zcela chybí, a proto je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.

[6] Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem v bodu 16. rozsudku krajského soudu, že její zdravotní stav odpovídá invaliditě druhého stupně. Ze spisového materiálu vyplývá, že její zdravotní postižení odpovídá třetímu stupni invalidity ve smyslu § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění. Její pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 %, neboť ze spisové a zdravotní dokumentace vyplývá, že je dlouhodobě v pracovní neschopnosti, a to pro přetrvávající *anxiodepresivní stavy a sociální fobie*. V takovém případě nelze jednoznačně a bez dalšího uzavřít, že pracovní schopnost poklesla o pouhých 55 %.

[7] Krajský soud nesprávně posoudil listinné důkazy. V řízení bylo prokázáno, že u stěžovatelky je těžce narušen výkon většiny denních aktivit, jelikož je v pracovní neschopnosti od května 2019 a pracovní neschopnost u ní nastala pro opakované chronické psychiatrické potíže. Trpí *sociálními fobiemi* a úzkostnými stavy, které prokazatelně omezují její

pokračování

každodenní aktivity. Není schopna adaptability, jak vyplývá zejména ze zpráv ošetřujících lékařů. Její potíže dosahují intenzity až těžké depresivní fáze s vystupňovanými *fobickými obtížemi*, což znamená neschopnost zvládat každodenní aktivity a nemožnost zařazení do pracovního režimu. Ačkoliv si je vědoma, že Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) nemá pravomoc přezkoumávat posudky posudkové komise MPSV a žalované, není schopna jinak než odkazem na zprávy ošetřujících lékařů prokázat, že závěry v posudcích jsou v rozporu s jejím zdravotním stavem. Stěžovatelka jako důkaz předkládá lékařskou zprávu ošetřující psychiatricky MUDr. K. ze dne 20. 1. 2021, kterou nemohla předložit v řízení před krajským soudem, jelikož ji obdržela až po vyhlášení napadeného rozsudku. V uvedené zprávě se ošetřující lékařka vyjadřuje v tom smyslu, že by stěžovatelce měl být uznán invalidní důchod třetího stupně.

[8] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhla její zamítnutí. V otázce posouzení nároku na dávku důchodového pojištění podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem je v řízení o námitkách vázána posudkem lékaře OSSZ ve smyslu § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“), a svým lékařem. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je odbornou otázkou, která vyžaduje znalosti v oboru medicíny a v oboru posudkového lékařství. Žalovaná nemá důvod pochybovat o zákonnosti a objektivitě napadeného rozsudku, s nímž se ztotožňuje.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou, k níž nemá správní soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací na osoby, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob MPSV, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, č. 526/2005 Sb. NSS), jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. V posudku odborná lékařská komise hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a zachované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž v něm zaujímá i posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, zániku či dalším trvání. Tento posudek je tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán. Posudek, který se zpracovává v řízení o žalobě proti rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu či o přiznání invalidního důchodu pro invaliditu nižšího stupně, lze však považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žalobcem, vysvětlí důvod zániku nebo snížení stupně invalidity a tyto posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost, nemůže správní soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48, ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003 - 61, č. 800/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004 - 58). Správní soud tedy sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to,

zda je posudek příslušné posudkové komise, o nějž se opírá správní rozhodnutí, úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku – srov. rozsudky NSS ze dne 25. 9. 2003 č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, č. 511/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012 - 24).

[12] Dle § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona o důchodovém pojištění, pokud pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, *a pokud pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.*

[13] Dle § 39 odst. 4 věty první zákona o důchodovém pojištění se při určování poklesu pracovní schopnosti vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření.

[14] Stěžovatelka nejprve namítá, že v lékařských posudcích chybí zdůvodnění navýšení míry poklesu pracovní schopnosti o 10 % na celkových 55 %. V posudku o invaliditě ze dne 9. 1. 2020 (č. l. 36 správního spisu), který tvoří podklad napadeného rozhodnutí, je uvedeno, že míra poklesu pracovní schopnosti je stanovena na 45 % a následně navýšena na celkových 55 % z důvodu dalších *komorbidit*, tedy přítomnosti více onemocnění vyskytujících se současně s primárním onemocněním. Jako *komorbiditu* posudek uvádí *chronický vertebrogenní algický syndrom bez závažnější patologie*. V posudkovém závěru je uvedeno, že se míra poklesu zvyšuje o 10 % kvůli tomuto dalšímu postižení na základě § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity. Dle tohoto ustanovení platí: *V případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů.* I v posudku o invaliditě od posudkového lékaře OSSZ ze dne 29. 8. 2019 (č. l. 20 správního spisu) se ohledně míry poklesu pracovní schopnosti uvádí, že ke zvýšení o 10 % došlo na základě § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity kvůli dalšímu postižení zdravotního stavu vyjmenovanými méně významnými komorbiditami. Posudkoví lékaři OSSZ a žalované tak postupovali dle zákona, když navýšili míru poklesu pracovní schopnosti na 55 % z důvodu více zdravotních postižení.

[15] Posudková komise MPSV v posudku ze dne 21. 9. 2020 (č. l. 28 spisu krajského soudu) dokonce dospěla k závěru, že pracovní schopnost poklesla pouze o 50 %. Navýšení míry poklesu pracovní schopnosti pouze o 5 % zdůvodnila tím, že lehké *komorbidity* neměly podstatný vliv na pracovní začlenění stěžovatelky, vzhledem k její celoživotně vykonávané dělnické profesi. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že toto navýšení bylo ve všech posudcích řádně odůvodněno a shodly se na základním závěru, že pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedosahoval více než 69 %, což je hranice pro invaliditu třetího stupně.

[16] Stěžovatelka dále tvrdí, že její zdravotní stav byl nesprávně posouzen, jelikož ze spisového materiálu vyplývá, že její postižení odpovídá invaliditě třetího stupně. K prokázání nároku na třetí stupeň invalidity doložila v námitkovém řízení lékařskou zprávu ošetřující lékařky MUDr. K. ze dne 20. 6. 2019 (č. l. 27 správního spisu) a zprávu z průběhu psychoterapie ze dne 28. 6. 2019 (č. l. 26 správního spisu). S námitkou ohledně těchto zpráv se následně vypořádal posuzující lékař žalované v posudku ze dne 9. 1. 2020. Z jiných podkladů správního spisu neplyne, že by správní orgány posoudily zdravotní stav stěžovatelky nesprávně. Co se týče samotných posudků, při jejich přezkumu soud neposuzuje jejich věcnou správnost (viz rozsudek NSS ze dne 9. 7. 2010, č. j. 3 Ads 45/2010 - 97). Posudky může podrobit přezkumu jen ohledně jejich úplnosti a přesvědčivosti. Na základě posudku vypracovaného posudkovou komisí MPSV v rámci řízení před krajským soudem a posudku vypracovaného lékařem žalované NSS dospěl k závěru, že zdravotní stav stěžovatelky byl posouzen komplexně na základě úplné zdravotnické

pokračování

dokumentace i s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, a to ve vztahu k období, kdy bylo vydáno žalobou napadené rozhodnutí. Při jednání posudkové komise MPSV byl správně přítomen specialista z oboru psychiatrie. Posudky nejsou obsahově rozporné či nedostatečně zdůvodněné. Jak posudek žalované, tak posudek vypracovaný posudkovou komisí MPSV se shodují ve stanovení klinické diagnózy onemocnění, které shodně podřadily pod kapitolu V. (duševní poruchy a poruchy chování) položku 7b (středně těžké postižení) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Krajský soud následně správně na těchto posudcích založil svůj rozsudek.

[17] Jediná odlišnost těchto dvou posudků je v odůvodnění navýšení míry poklesu pracovní schopnosti o 10 %, respektive o 5 %. Určité rozdíly v posudkových závěrech jsou ale dle výše citovaného rozsudku č. j. 6 Ads 158/2012 - 24 v řízení o invalidní důchod pravidlem. Pouze ze skutečnosti, že posouzení ve správním řízení a řízení soudním jsou v určitém aspektu odlišná, nelze ničeho dovozovat. Doplnění dokazování v řízení před krajským soudem má sloužit právě k doplnění skutkových zjištění učiněných správním orgánem. Není proto pravdou, že by ze spisové dokumentace bylo možné učinit závěr, že stěžovatelka naplňovala kritéria pro uznání invalidity třetího stupně.

[18] Tvrdí-li, že její zdravotní stav je závažnějšího charakteru, než jak jej popisují lékařské posudky, odkazuje NSS na svůj rozsudek ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46, podle něhož žalobcovy představy o závažnosti zdravotního stavu nejsou způsobily zpochybnit závěry učiněné posudkovými lékaři. Pouhý výčet obtíží, kterými dle svého subjektivního názoru trpí, nemůže bez zjištění rozporu v posouzení zdravotního stavu provedeného posudkovými lékaři žalované nebo posudkovou komisí MPSV zpochybnit závěry krajského soudu. Nejvyšší správní soud nijak nezlehčuje stěžovatelčiny zdravotní obtíže ani nezpochybňuje skutečnost, že je její zdravotní stav objektivně dlouhodobě nepříznivý. Nicméně ani v průběhu správního řízení, ani v řízení před krajským soudem nebylo dostatečně prokázáno, že její zdravotní obtíže odpovídají zařazení do třetího stupně invalidity.

[19] K lékařské zprávě, kterou stěžovatelka přiložila jako důkaz ke kasační stížnosti, je třeba připomenout, že jde o nepřipustnou skutkovou novotu ve smyslu § 109 odst. 5 s. ř. s. Rozhodnutí žalované je navíc přezkoumáváno podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době jejího rozhodování (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Není proto možné přihlédnout k lékařské zprávě, která byla vypracována až po vydání rozsudku krajského soudu. Pokud se v době po vydání napadeného rozsudku zdravotní stav stěžovatelky zhoršil natolik, že by odůvodňoval zvýšení stupně invalidity, měla by stěžovatelka opětovně podat žádost o přezkum svého zdravotního stavu.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek krajského soudu není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[21] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka ve věci neměla úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, ovšem podle § 60 odst. 2 s. ř. s. nelze přiznat náhradu nákladů řízení správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění.

[22] Usnesením krajského soudu ze dne 6. 11. 2020, č. j. 58 Ad 5/2020 - 50, byl stěžovatelce ustanoven zástupcem Mgr. Jan Zrnovský, advokát se sídlem nám. Dr. E. Beneše 4/12, Liberec.

Zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti a ustanovenému advokátovi platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovený zástupce v řízení učinil jeden úkon právní služby, a sice podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. Za tento úkon právní služby zástupci stěžovatelky náleží ve věcech důchodového pojištění mimosmluvní odměna ve výši 1 000 Kč [§ 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3. advokátního tarifu]. Dle rozsudku rozšířeného senátu ze dne 10. 11. 2020, č. j. 6 Ads 209/2019 - 62, č. 4115/2021 Sb. NSS, tato zvláštní tarifní hodnota upravená v § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 advokátního tarifu obecně neporušuje zásadu rovnosti spojenou s právem podnikat a právem získávat prostředky pro své životní potřeby. Dále zástupci stěžovatelky náleží 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Zástupce stěžovatelky doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se celková výše odměny zvyšuje o 273 Kč. Celková výše odměny ustanoveného zástupce tak činí 1 573 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. dubna 2021

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu